

POSITION PAPER – DERDE CYCLUS VOOR HET PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK IN HET HBO

Kernboodschap

Partners en ondertekenaars van deze position paper stellen zich ten doel het realiseren van een eigen derde cyclus in het hbo. Dit als logisch vervolg op de vraag van een sterk innoverende beroepspraktijk (door technologie/digitalisering, interdisciplinariteit) naar hoog gekwalificeerde professionals, het belang van samenwerking in de internationale (Europese) onderzoeksomgeving en het vervolmaken van de hbo-kolom. De ondertekenaars pleiten voor het creëren van de mogelijkheid om in het hbo een derde cyclus op EQF-niveau 8 aan te bieden die geheel op de professionele oriëntatie en specifieke kenmerken van het praktijkgericht onderzoek in het hbo is gebaseerd. Daarmee ontstaat er een doorlopende onderzoekslijn ter versterking van de praktijkgerichte onderzoekscultuur.

We achten het van groot belang om het onderwijs en praktijkgericht onderzoek in het hbo verder te ontwikkelen en versterken, om ook in de toekomst van waarde te kunnen blijven voor de innovatie van de beroepspraktijk en voor de maatschappelijke uitdagingen waar we als samenleving voor staan.

Een derde cyclus in het hbo is van betekenis voor:

- (i) de kennisontwikkeling in samenwerking met de beroepspraktijk en voor de maatschappij,
- (ii) de positionering van het hbo in de internationale kennisinfrastructuur,
- (iii) een doorlopende leerlijn van beroepskolom c.q. beroepscontext,
- (iv) docentprofessionalisering en het leven lang ontwikkelen vraagstuk.

ad (i) Kennisontwikkeling in samenwerking met de beroepspraktijk en voor de maatschappij

- Daar waar een academische PhD gericht is op het opleiden van ‘professionele onderzoekers’, richt een derde cyclus in het hbo, zoals een professional doctorate, zich op het opleiden van ‘onderzoekende professionals’. Er is een sterke behoefte aan hoogopgeleide professionals die in staat zijn complexe beroepsgerichte kennis- en ontwerp vragen op te pakken en zo bij te dragen aan innovatie. De behoefte wordt steeds belangrijker, aangezien er steeds vaker een beroep gedaan wordt op de hele kennisketen bij het uitvoeren van onderzoek (waaronder NWA, maar ook H2020, Horizon Europe).
- Drie van de vier gepromoveerden komen op de arbeidsmarkt buiten de wetenschap terecht, maar zijn daar doorgaans slecht op voorbereid¹. Dit grote aandeel gepromoveerden dat op de arbeidsmarkt komt, laat duidelijk zien dat er vanuit bedrijven en organisaties behoefte aan werknemers met het denkniveau van een PhD en het vermogen om dat te kunnen inzetten om de praktijk aan de slag te gaan. Een derde cyclus in het hbo kan in deze behoefte voorzien.
- Het doorlopen van een derde cyclus in het hbo zorgt ervoor dat de ontwikkelde kennis en opgedane inzichten tijdens het doctoraatstraject direct doorwerken in de betreffende beroepspraktijk en onderwijs.
- Vraagarticulatie van praktijkgericht onderzoek gebeurt altijd in samenwerking en wisselwerking met de beroepspraktijk. Met een derde cyclus kunnen op hoog niveau specifieke en complexe kennis- en innovatievragen van (regionale) partners in het MKB, de industrie en maatschappelijke organisaties uitgewerkt worden.
- Praktijkgericht onderzoek vormt een essentiële schakel in het bijdragen aan bijvoorbeeld Sustainable Development Goals. De Centres of Expertise, een samenwerkingsvorm tussen kennisinstellingen, het bedrijfsleven en de overheid, richten zich onder meer op deze maatschappelijke uitdagingen. Het hbo biedt daarin een rijkheid aan onderzoekspotentie, onder andere door de levendige samenwerkingscultuur met publieke en private partners in de regio en daarbuiten, de sterke verbinding met burgers (werken in co-creatie aan gezamenlijke oplossingen, citizen science), de ervaring en expertise van lectoren en onderzoekers. Ook daarom ligt het voor de hand de derde cyclus in het hbo te ontwikkelen.

¹ “Promoveren moet met brede blik”, opiniestuk KNAW, NWO en VSNU: <https://www.scienceguide.nl/2016/03/promoveren-moet-met-brede-blik/>

ad (ii) Positionering in de internationale kennisinfrastructuur

- De Europese hogescholen verenigd in UAS4EUROPE hebben in 2017 een position paper gepresenteerd waarin de cruciale rol voor hogescholen in KP9 benadrukt wordt. Met name door samenwerking met universiteiten, bedrijven en het publiek in brede, multidisciplinaire projecten kunnen hogescholen de impact van KP9 vergroten². Om de concurrentiepositie van het hbo ten aanzien van Europese onderzoekssamenwerking te verstevigen is het belangrijk de onderzoeksmassa aan hogescholen te vergroten en specifieke kwaliteiten voor deze massa te ontwikkelen. Een derde cyclus kan hierin behulpzaam zijn.
- Het praktijkgericht onderzoek draagt bij aan de *New Skills Agenda for Europe*, waarin de skills gap en de skills mismatch in Europa aangepakt wordt om zo bij te dragen aan Europa's concurrentiekracht. In het bijzonder prioriteit 2: 'Making skills and qualifications more visible and comparable'³ waarmee vergelijkbaarheid van onderzoeksvaardigheden en (EQF) kwalificaties met andere landen in internationale context mogelijk wordt gemaakt.

ad (iii) Doorlopende leerlijn van beroepskolom c.q. beroepscontext

- Voor (potentiële) studenten kunnen hogescholen nu geen onderwijs EQF-niveau 8 aanbieden dat voortbordurt op het hbo-bachelor- en hbo-masteraanbod. Geïnteresseerden voor verdere verdieping in de (beroeps)praktijk moeten tot nu toe creatief op zoek naar alternatieven bij (buitenlandse) universiteiten.
- De ontwikkeling van professionele masters in de afgelopen jaren heeft aangetoond dat beroepsgerichte opleidingen op EQF-niveau 7 in een grote behoefte van de industrie en maatschappij voorzien. Om de toegevoegde waarde van praktijkgericht onderzoek voor de maatschappij verder tot wasdom te brengen is een doorontwikkeling van het onderwijs (en daarbinnen onderzoek) binnen het hbo tot niveau 8 conform het EQF daarom noodzakelijk. Er is vraag naar talent dat zich ná de professional mastertitel ook heeft gekwalificeerd in het praktijkgericht onderzoek op het hoogste niveau en zo een waardevolle bijdrage levert aan de (beroeps)praktijk en samenleving.
- Een doorlopende leerlijn binnen het hbo van bachelor-master-doctorate vergroot de aantrekkingskracht op vwo'ers (en hbo-personeel) en voorkomt trek van studenten naar het buitenland (o.a. in de hotelbranche, kunsten/creatieve sector).

ad (iv) Docentprofessionalisering en leven lang ontwikkelen

- Er is een noodzaak om vanuit HR-overwegingen de doorontwikkeling van het professional masters aanbod op EQF-niveau 7 te kunnen sturen: er is vraag naar docenten met minimaal een graad hogere kwalificatie in de professionele kolom van ons binaire systeem. Op dit moment zijn hogescholen voor verdere professionalisering van docenten aangewezen op universiteiten.
- Andersom kan het aanbieden van een derde cyclus in het hbo ook meer gepromoveerde docenten in het hbo aantrekken en sluit daarmee aan op de wens uit de talentbrief (januari 2017) van de Minister van OCW: "[...] streef ik ernaar om zoveel mogelijk gepromoveerde hbo-docenten te behouden voor het hbo. Daarnaast zou het goed zijn als er méér gepromoveerden aan de hogeschool aan de slag zouden gaan, als docent en als onderzoeker."
- Een derde cyclus creëert extra loopbaanmogelijkheden voor praktijkgerichte onderzoekers en onderzoekende professionals, zowel in hbo zelf als in het werkveld. Daarmee biedt een derde cyclus extra c.q. directere impact van de hbo-onderzoekslijnen op de kwaliteit van het beroep.
- Een derde cyclus faciliteert de vraag naar een leven lang ontwikkelen door promotietrajecten in nauwe relatie met de praktijk mogelijk te maken, ook voor reeds werkzame professionals in die praktijk.

² https://www.eurashe.eu/wp-content/uploads/2017/09/20170915_Position-Paper-FP9.pdf

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0381>

- Voor sommige sectoren (zoals kunsten/creatieve sector, hospitality, tourism/ leisure, maritiem officier) biedt een derde cyclus een aanvullend voordeel omdat er geen pendant in het wo is. Doorontwikkeling naar een derde cyclus voorziet voor deze sectoren in een versterking van de internationale concurrentiepositie en draagt bij aan verdere talentontwikkeling en verdere ontwikkeling van de kennisbasis van de betreffende vakgebieden.

Commitment

- De partners en ondertekenaars zetten zich ten volste in om een derde cyclus voor het hbo te realiseren waarbij vorm, inhoud en kwaliteitsborging nader bepaald wordt.
- De ondertekenaars van dit manifest ontwikkelen samen met partners uit de maatschappij een promotiereglement dat zorg draagt voor criteria voor toelating, eindtermen, procedures en kwaliteitsbewaking van derde cyclus-trajecten. Hierbij wordt aangesloten op het Europees Kwalificatieraamwerk (EQF), de Dublin-descriptoren en het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek van de Vereniging Hogescholen; zo mogelijk worden de descriptoren uit het EQF verder uitgewerkt voor de specifieke kenmerken van het praktijkgericht onderzoek en beoogde karakteristieken van de derde cyclus in het hbo.
- De ondertekenaars vormen binnen hun eigen instelling een transparante, toegankelijke en op het HRM- en onderzoeksbeleid toegesneden *learning community* die kandidaten in de derde cyclus selecteert, begeleidt en traint.
- De partners vormen een open netwerk en zetten zich in om het belang van praktijkgericht onderzoek nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen en nieuwe partners te verwelkomen.

Juli 2019

Ondertekenaars Hogescholen:

Geleyn Meijer
rector Hogeschool van Amsterdam

Anka Mulder
voorzitter Saxion Hogeschool

Anton Franken
CvB Hogeschool Utrecht

Henk Pijlman
voorzitter Hanzehogeschool

Elisabeth Minnemann
voorzitter Breda University of Applied Sciences

Regine von Stieglitz
voorzitter Hotelschool The Hague

Klaas-Wybo van der Hoek
CvB NHL Stenden

Kees Boele
voorzitter HAN

HAN_

NHL
STENDEN
hogeschool

HOTELSCHOOL
THE HAGUE
Hospitality Business School

Hanzehogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

 Hogeschool van Amsterdam

 Breda
University
OF APPLIED SCIENCES

 SAXION
HOGESCHOOL

 HOGESCHOOL
UTRECHT